Krimināllieta Nr. 19530200823
Lietas arhīva Nr. KA06-0040-25/2
ECLI:LV:ZAT:2025:0205.19530200823.5.S

Zemgales apgabaltiesa
SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jelgavā 2025. gada 5. februārī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnesis referents Raimonds Rinčs, tiesneši Inga Putra un Juris Siliņš, iztiesāja apelācijas kārtībā rakstveida procesā krimināllietu /pers. A/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 168.[1] panta un 126. panta otrās daļas 7. punkta, sakarā ar Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokurores Montas Mozertas apelācijas protestu par Zemgales rajona tiesas 2024. gada 8. februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Zemgales rajona tiesas 2024. gada 8. februāra spriedumu /pers. A/ atzīts par vainīgu un sodīts par noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, kas paredzēti:

- Krimināllikuma 168.[1] pantā ar probācijas uzraudzību uz 2 gadiem;
- Krimināllikuma 126. panta otrās daļas 7. punktā ar sabiedrisko darbu uz 200 stundām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo daļu sods noteikts pēc noziedzīgo nodarījumu kopības pilnīgi saskaitot piespriestos sodus – probācijas uzraudzība uz 2 gadiem un sabiedriskais darbs uz 200 stundām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta piekto daļu noteiktajam sodam daļēji pieskaitīts sods pēc Pierīgas prokuratūras 2023. gada 27. decembra prokurora priekšraksta par sodu un galīgais sods noteikts – probācijas uzraudzība uz 2 gadiem un sabiedriskais darbs uz 260 stundām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta piekto daļu soda termiņā ieskaitīts izciestais sods pēc Pierīgas prokuratūras 2023. gada 27. decembra prokurora priekšraksta par sodu, bet saskaņā ar Krimināllikuma 52. panta ceturto un piekto daļu ieskaitīts aizturēšanā pavadītais laiks no 2023. gada 17. novembra līdz 2023. gada 18. novembrim, kas atbilst astoņām sabiedriskā darba stundām.

Pasludinot spriedumu, apsūdzētajam atstāti negrozīti piemērotie drošības līdzekļi – nodošana policijas uzraudzībā un aizliegums tuvoties noteiktai personai un vietai.

[2] Ar spriedumu apsūdzētais atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka ļaunprātīgi nepildīja nolēmumu par aizsardzību pret vardarbību.

Noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos apstākļos.

Ar Zemgales rajona tiesas 2023. gada 13. jūlija lēmumu (lieta Nr. /numurs/) /pers. A/ noteikti pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļi, tajā skaitā aizliegumi atgriezties un uzturēties mājoklī /adrese/, kurā pastāvīgi dzīvo /pers. B/, kā arī atrasties norādītajam mājoklim tuvāk par 50 metriem.

Ar minēto tiesas lēmumu /pers. A/ iepazīstināts 2023. gada 5. augustā, to viņš apliecinājis ar savu parakstu.

Zinot par tiesas noteiktajiem aizliegumiem, pēc iepazīšanās ar tiesas lēmumu /pers. A/ 2023. gada 31. augustā ap plkst. 22.10 ieradās /pers. B/ dzīvesvietā dzīvoklī /adrese/, kur atradās /pers. B/ un uzsāka konfliktu ar viņu. Tādējādi /pers. A/ ļaunprātīgi nepildīja nolēmumu par aizsardzību pret vardarbību, pārkāpjot aizliegumu atrasties mājoklim, kurā pastāvīgi dzīvo /pers. B/, tuvāk par 50 metriem.

Zemgales rajona tiesa atzina, ka ar savām darbībām /pers. A/ izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 168.[1] pantā.

[3] Turklāt ar spriedumu apsūdzētais atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka tīši nodarīja vidēja smaguma miesas bojājumus personai, ar kuru noziedzīgā nodarījuma izdarītājs ir bijis pastāvīgās intīmās attiecībās.

Noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos apstākļos.

2023. gada 31. augustā ap plkst. 22.10 /pers. A/, atrodoties dzīvoklī /adrese/, dusmu vadīts, /pers. B/, ar kuru ir bijis pastāvīgās intīmās attiecībās, vairākas reizes ar dūri tīši iesita pa galvu. Pēc gūtajiem sitieniem /pers. B/ nokrita zemē, bet /pers. A/ turpinot savas noziedzīgas darbības, vairākas reizes kājām tīši iespēra /pers. B/ pa galvu un muguru.

/pers. A/ tīšo, prettiesisko darbību rezultātā /pers. B/ tika nodarīti miesas bojājumi, t.i., galvas sasitums ar asinsizplūdumu zemādā, smadzeņu satricinājums, labā vaiga kaula komplicēts lūzums, labās acs dobuma ārējās un apakšējās sieniņas lūzumi un zemacs nerva nepilna (daļēja) paralīze (notirpums), kas pēc sava rakstura atbilst vidēja smaguma miesas bojājumiem, kas izraisa ilgstošus veselības traucējumus uz laiku virs 21 dienas.

Zemgales rajona tiesa atzina, ka ar savām darbībām /pers. A/ izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 126. panta otrās daļas 7. punktā.

[4] Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas protestu iesniedza Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokurore Monta Mozerta, kura lūdz atcelt pārsūdzēto spriedumu daļā par apsūdzētajam noteikto sodu pēc Krimināllikuma 168.[1] panta, 126. panta otrās daļas 7. punkta, 50. panta pirmās un piektās daļas, aizturēšanas laika ieskaitīšanu sodā – sabiedriskais darbs un noteikt apsūdzētajam bargāku sodu.

[4.1] Prokurore norāda, ka /pers. A/ apsūdzēts divu noziedzi?gu nodari?jumu izdari?šana?, kas saskaņā ar Krimināllikuma 7. panta ceturto daļu ir klasificējami kā smags un mazāk smags noziegums, taču tiesa, nosakot apsūdzētajam Krimināllikuma 168.[1] pantā un Krimināllikuma 126. panta otrās daļas 7. punkta sankcijā paredzētos pamatsoda veidus, proti, probācijas uzraudzību un sabiedrisko darbu, nav pietiekami izvērtējusi izdarīto nodarījumu raksturu, radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību.

Konkrētajā gadījumā īpaši ņemams vērā abu izdarīto noziedzīgu nodarījumu raksturs un arī lietā konstatētajiem faktiskajiem apstākļiem ir būtiska

nozīme individualizēta soda noteikšanā. Izdarīto nodarījumu raksturs norāda uz augstu apdraudējumu pret īpaši aizsargājamo cietušo, jo konstatēts, ka apsūdzētais ignorējot nolēmumu par aizsardzību pret vardarbību, ieradās īpaši aizsargājamās cietušās dzīvesvietā, kur uzsāka konfliktu un dusmu vadīts nodarīja vidēja smaguma miesas bojājumus, tajā skaitā sperot kājām cietušajai pa muguru un galvu. Tas norāda, ka apsūdzētais ir augsta riska vardarbīga persona. Minētos secinājumus apstiprina Zemgales rajona tiesas 2023. gada 13. jūlija lēmuma, ar kuru daļēji apmierināts cietušās pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību pirms prasības celšanas pret apsūdzēto, aprakstošās daļas 6. punktā norādītais.

[4.2] Bez ievērības nevar atstāt Iekšlietu ministrijas Informācijas centra izdrukā fiksētās ziņas, ka pret apsūdzēto jau iepriekš tika uzsākti kriminālprocesi pēc Krimināllikuma 168.[1] panta par nolēmuma par aizsardzību pret vardarbību nepildīšanu un pēc Krimināllikuma 132. panta par draudiem izdarīt slepkavību un nodarīt smagu miesas bojājumu. Apsūdzētais iepriekš vairākkārt sodīts gan ar alternatīvu soda veidu, gan ar brīvības atņemšanu, viņam bija noteikts arī brīvības atņemšanas sods nosacīti ar pārbaudes laiku, kā arī bija noteikts papildsods – probācijas uzraudzība.

[4.3] Krimināllietā Nr. 11096039517 /pers. A/ 2017. gada 23. februārī atzīts par aizdomās turēto pēc Krimināllikuma 168[1]. panta, 2017. gada 13. oktobrī, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 401. panta pirmās daļas 1. punktu, krimināllieta nosūtīta prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai, un 2017. gada 24. oktobrī saskaņā ar Kriminālprocesa 403. panta trešās daļas 1. punktu, krimināllieta nosūtīta atpakaļ izmeklēšanas turpināšanai. 2020. gada 20. martā, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 377. panta 3. punktu, krimināllieta izbeigta, jo iestājies noilgums. Šajā sakarā vēršama uzmanība, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 380. pantu, minētais krimināllietas izbeigšanas pamats atzīstams par personu nereabilitējošu apstākli.

Krimināllietā Nr. 11096277416 /pers. A/ 2016. gada 15. decembrī atzīts par aizdomās turēto pēc Krimināllikuma 132. panta, krimināllieta 2023. gada 27. aprīlī nosūtīta pēc piekritības Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kriminālpolicijas biroja 2. nodaļai.

Ar Jūrmalas pilsētas tiesas 2003. gada 30. septembra spriedumu apsūdzētais sodīts pēc Krimināllikuma 253. panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz 5 gadiem, saskaņā ar Krimināllikuma 55. pantu brīvības atņemšanas sods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz 3 gadiem.

Ar Narkotiku nelikumīgas aprites noziegumu izmeklēšanas prokuratūras 2011. gada 11. augusta prokurora priekšrakstu par sodu apsūdzētais sodīts pēc Krimināllikuma 253.[2] panta pirmās daļas ar sabiedrisko darbu uz 140 stundām.

Ar Rīgas rajona tiesas 2012. gada 28. janvāra spriedumu apsūdzētais sodīts pēc Krimināllikuma 185. panta pirmās daļas, 175. panta otrās daļas, 50. panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem.

Ar Tukuma rajona tiesas 2014. gada 15. jūlija spriedumu apsūdzētais sodīts pēc Krimināllikuma 187. panta pirmās daļas, 180. panta pirmās daļas, 175. panta otrās daļas, 50. panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu 4 mēnešiem.

Ar Rīgas rajona tiesas 2014. gada 2. oktobra spriedumu apsūdzētais sodīts pēc Krimināllikuma 175. panta otrās daļas, 50. panta piektās daļas ar brīvības atņemšanu 6 mēnešiem.

Ar Narkotiku nelikumīgas aprites noziegumu izmeklēšanas prokuratūras 2018. gada 19. februāra prokurora priekšrakstu par sodu apsūdzētais sodīts pēc Krimināllikuma 253. panta pirmās daļas ar sabiedrisko darbu 100 stundas un probācijas uzraudzību uz 1 gadu.

Ar Rīgas rajona tiesas 2019. gada 30. oktobra spriedumu apsūdzētais sodīts pēc Krimināllikuma 253. panta pirmās daļas ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 2 mēnešiem un probācijas uzraudzību uz 1 gadu.

Ar Rīgas rajona tiesas 2020. gada 16. septembra spriedumu apsūdzētais sodīts pēc Krimināllikuma 253. panta pirmās daļas ar īslaicīgu brīvības atņemšana uz 3 mēnešiem un probācijas uzraudzību uz 1 gadu.

Turklāt ar Pierīgas prokuratūras prokurora 2023. gada 27. decembra priekšrakstu par sodu apsūdzētais atzīts par vainīgu Krimināllikuma 180. panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīga nodarījuma izdarīšanā un sodīts ar sabiedrisko darbu uz 100 stundām.

Neskatoties uz to, ka apsūdzētais sodus izcietis un sodāmība saskaņā ar Krimināllikuma 63. panta trešās daļas 4. punktu ir dzēsta 2023. gada 1. februārī, taču jau pēc 6 mēnešiem, t.i., 2023. gada 31. augustā, viņš izdarīja šajā lietā inkriminētos noziedzīgus nodarījumus. Turklāt vērā ņemams, ka /pers. A/ krimināllietā Nr. 14100166423, kas uzsākta 2023. gada 17. novembrī, ar Pierīgas prokuratūras prokurora 2023. gada 27. decembra priekšrakstu par sodu atzīts par vainīgu un sodīts par Krimināllikuma 180. panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīga nodarījuma izdarīšanu.

[4.4] Apsūdzētais būdams vairākkārt sodīts un izcietis piemērotos sodus, tajā skaitā brīvības atņemšanu, savu attieksmi pret likuma ievērošanu nav mainījis, un turpina izdarīt noziedzīgus nodarījumus. Līdz ar to prokurore uzskata, ka apsūdzētais izciešot ar brīvības atņemšanu nesaistītu sodu, nespēs atturēties no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas, tāpēc tikai brīvības atņemšanas sods spēs sasniegt Krimināllikuma 35. panta otrajā daļā paredzēto soda mērķi.

Prokurore uzskata, ka sods par Krimināllikuma 168.[1] pantā un 126. panta otrās daļas 7. punktā paredzētiem noziedzīgiem nodarījumiem ir nosakāms brīvības atņemšanas veidā tuvāk panta sankcijā paredzētajai vidējai robežai.

Ņemot vērā, ka probācijas uzraudzība saskaņā ar Krimināllikuma 36. pantu ir smagāks soda veids nekā sabiedriskais darbs, nosakot pamatsodu sabiedrisko darbu un probācijas uzraudzību, tiesa nepamatoti ieskaitījusi aizturēšanā pavadīto laiku sabiedriskajā darbā.

Prokurore uzskata, ka pirmās instances tiesa nepareizi interpretējusi Krimināllikuma Vispārīgās daļas normas un pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574. panta 1. punktā norādīto pārkāpumu, t.i., nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 35., 36., 46. un 52. panta nosacījumus, kas atzīstami par būtiskiem Kriminālprocesa likuma pārkāpumiem šā likuma 575. panta trešās daļas izpratnē, kas noveduši pie nelikumīga nolēmuma.

[4.5] Prokurore apsūdzēto lūdz sodīt pēc Krimināllikuma 168.[1] panta ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu 2 mēnešiem, pēc Krimināllikuma 126. panta otrās daļas 7. punkta ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo daļu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības sodus daļēji saskaitot noteikt sodu – brīvības atņemšanu uz 2 gadiem 7 mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta piekto daļu noteiktajam sodam pilnībā pieskaitīt sodu pēc Pierīgas prokuratūras 2023. gada 27. decembra prokurora priekšraksta par sodu un galīgo sodu apsūdzētajam noteikt – brīvības atņemšanu uz 2 gadiem 7 mēnešiem un sabiedrisko darbu 100 stundas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52. panta ceturto, piekto daļu soda laikā ieskaitīt aizturēšanā pavadīto laiku no 2023. gada 17. novembra līdz 2023. gada 18. novembrim, kas atbilst vienai brīvības atņemšanas dienai.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta piekto daļu soda laikā ieskaitīt izciesto sodu pēc Pierīgas prokuratūras 2023. gada 27. decembra prokurora priekšraksta par sodu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta 2.[1] daļu, sodu – sabiedriskais darbs izpildīt patstāvīgi pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas.

Pārējā daļā prokurore lūdz spriedumu atstāt negrozītu.

[5] Zemgales apgabaltiesā 2024. gada 5. decembrī saņemts prokurores M. Mozertas rakstveida viedoklis, kurā norādīts, ka protests tiek uzturēts pilnā apjomā un prokurore pievienojas visiem protestā izklāstītajiem motīviem, kas ir par pamatu pārsūdzētā tiesas sprieduma atcelšanai daļā par apsūdzētajam noteikto sodu.

Vienlaikus prokurore norāda, ka Zemgales apgabaltiesā 2024. gada 6. septembrī pēc piekritības no Zemgales rajona tiesas saņemts Tiesu administrācijas 2024. gada 12. aprīļa lēmums Nr./numurs/"Par valsts kompensāciju", ar kuru cietušajai /pers. B/ 2024. gada 24. aprīlī izmaksāta valsts

kompensācija 1550 *euro*.

Prokurore uzskata, ka cietušajai izmaksātā valsts kompensācija 1550 *euro* krimināllietā nav nosakāma, jo tā netika pieteikta līdz tiesas izmeklēšanas uzsākšanai. Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 351. panta pirmajai daļai cietušajam ir tiesības iesniegt pieteikumu par radītā kaitējuma kompensāciju jebkurā kriminālprocesa stadijā līdz tiesas izmeklēšanas uzsākšanai pirmās instances tiesā, savukārt Kriminālprocesa likuma 456. panta trešā daļa noteic, ka prokurors var pieteikt un uzturēt pieteikumu par kompensācijas piedziņu valsts vai pašvaldības interesēs. Ņemot vērā, ka lieta nodota tiesai 2024. gada 22. janvārī un tiesas izmeklēšana pirmās instances tiesā uzsākta 2024. gada 8. februārī, t.i., pirms Tiesu administrācija izmaksāja cietušajai valsts kompensāciju, prokurorei uz to brīdi (līdz tiesas izmeklēšanas uzsākšanai) nebija pamata to pieteikt.

Ievērojot to, ka likums neparedz izņēmumus prokuroram pieteikt kaitējuma kompensāciju valsts interesēs, neievērojot Kriminālprocesa likuma 351. panta pirmajā daļā noteikto, konkrētajā gadījumā cietušajai izmaksātā valsts kompensācijas krimināllietā nav nosakāma. Saskaņā ar likuma "Par valsts kompensāciju cietušajiem" 19. pantu, Tiesu administrācijai ir tiesības administratīvā procesa ietvaros piedzīt no /pers. A/ cietušajai izmaksāto valsts kompensāciju.

Prokurorei nav noraidījumu tiesas sastāvam vai atsevišķam tiesnesim, neiebilst krimināllietas iztiesāšanai rakstveida procesā.

[6] Ar Zemgales apgabaltiesas 2024. gada 14. novembra lēmumu krimināllieta noteikta iztiesāšanai rakstveida procesā, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 559. panta 4.[1] daļā paredzēto tiesisko regulējumu.

Līdz lietas iztiesāšanai no lietas dalībniekiem nav saņemti iebildumi pret lietas iztiesāšanu rakstveida procesā. Apelācijas instances tiesa uzskata, ka, iztiesājot lietu rakstveida procesā netiks ierobežotas lietas dalībnieku tiesības uz taisnīgu tiesu, rakstveida procesā ir iespējams izvērtēt apelācijas protestā izklāstītos argumentus un pieņemt tiesisku un pamatotu nolēmumu lietā, tāpēc nav konstatējams pamats lietas iztiesāšanas formas grozīšanai no rakstveida uz mutvārdu procesu.

Motīvu daļa

[7] Pārbaudījusi lietas materiālus, izvērtējusi apelācijas protestā norādītos motīvus, kā arī prokurores rakstveida viedoklī norādīto, Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas protests ir pamatots un apmierināms, pirmās instances tiesas spriedums atceļams daļā par apsūdzētajam /pers. A/ noteikto sodu par noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, kas paredzēti Krimināllikuma 168.[1] pantā un 126. panta otrās daļas 7. punktā, noteikto sodu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo daļu, noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta piekto daļu, soda izciešanā ieskaitīto laiku saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta piekto daļu un 52. panta ceturto un piekto daļu, taisot šajā daļā jaunu spriedumu.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums ir tiesisks un pamatots, tāpēc atstājams negrozīts.

[7.1] No lietas materiāliem redzams, ka apsūdzētais pirmās instances tiesā savu vainu viņam inkriminēto noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā atzinis pilnībā un piekritis pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai tiesas izmeklēšanā. Apsūdzētajam izskaidrota pierādījumu pārbaudes neizdarīšanas procesuālā būtība un sekas. Pirmās instances tiesai pēc lietas materiālu pārbaudes neradās šaubas par apsūdzētā vainīgumu viņam inkriminēto noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, tāpēc tiesa, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 499. pantu, neveica pierādījumu pārbaudi tiesas izmeklēšanā, bet pārbaudīja apsūdzētā personību raksturojošās ziņas.

[7.2] Pēc lietas materiālu pārbaudes, apelācijas instances tiesai nav radušās šaubas par apsūdzētā vainīgumu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kas paredzēti Krimināllikuma 168.[1] pantā un 126. panta otrās daļas 7. punktā, apsūdzētā darbības kvalificētas pareizi, līdz ar to pirmās instances tiesa, neizdarot pierādījumu pārbaudi, ir ievērojusi Kriminālprocesa likuma 499. panta nosacījumus.

[8] Vērtējot pirmās instances tiesas sprieduma tiesiskumu daļā par apsūdzētajam noteikto sodu, apelācijas instances tiesa konstatē, ka par Krimināllikuma 168.[1] pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu apsūdzētajam noteikts sods – probācijas uzraudzība uz 2 gadiem, bet par Krimināllikuma 126. panta otrās daļas 7. punktā paredzēto noziedzīgo nodarījumu noteikts sods – sabiedriskais darbs uz 200 stundām.

[8.1] Apelācijas instances tiesa ņem vērā Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas tiesnešu kopsapulces 2008. gada 1. jūlija lēmumā, kas pieņemts saistībā ar sodu piemērošanas praksi, izteiktās rekomendācijas vienveidīgai tiesību normu piemērošanai soda noteikšanā. Kopsapulces lēmuma secinājumu daļas 5. punktā norādīts, ka personību raksturojošām ziņām ir svarīga nozīme, lemjot par vainīgajam piespriežamo kriminālsoda veidu un mēru. Uzmanība jāpievērš arī tādu faktu analīzei, kuri raksturo izdarīto noziedzīgu nodarījumu, nodarījuma sekas, cietušajiem radīto kaitējumu, valsts un sabiedrības interešu apdraudējumu.

Turklāt atbilstoši judikatūrā izteiktām atziņām, nesamērīgi mīksta soda noteikšana neveicina soda prevencijas uzdevuma izpildi, jo nenostiprina ne vainīgās personas, ne citu personu pārliecību par nepieciešamību pildīt likumus un atturēties no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas (*Senāta 2011. gada 8. jūnija lēmums lietā Nr. SKK-24/2011, krimināllieta Nr. 12812003006, Senāta 2014. gada 30. septembra lēmums lietā Nr. SKK-306/2014, krimināllieta Nr. 11519004512*).

[8.2] /pers. A/ apsūdzēts divu noziedzi?gu nodari?jumu izdari?šana?, kas saskaņā ar Krimināllikuma 7. panta ceturto daļu klasificējami kā mazāk smags un smags noziegums, taču pirmās instances tiesa, nosakot apsūdzētajam soda veidus, proti, probācijas uzraudzību un sabiedrisko darbu, ir nepietiekami izvērtējusi izdarīto noziedzīgu nodarījumu raksturu, radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību.

Izdarīto nodarījumu raksturs norāda uz augstu apdraudējumu pret īpaši aizsargājamo cietušo, jo konstatēts, ka apsūdzētais ignorējot nolēmumu par aizsardzību pret vardarbību, ieradās īpaši aizsargājamās cietušās dzīvesvietā, kur uzsāka konfliktu un dusmu vadīts nodarīja vidēja smaguma miesas bojājumus, tajā skaitā sperot kājām cietušajai pa muguru un galvu. Tas norāda, ka apsūdzētais ir augsta riska vardarbīga persona, to apstiprina arī Zemgales rajona tiesas 2023. gada 13. jūlija lēmums, ar kuru daļēji apmierināts cietušās pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību pirms prasības celšanas pret apsūdzēto. Noskaidrots, ka apsūdzētais būdams vairākkārt sodīts un izcietis piemērotos sodus, tajā skaitā brīvības atņemšanu, savu attieksmi pret likuma ievērošanu nav mainījis, un turpina izdarīt jaunus noziedzīgus nodarījumus, līdz ar to ar to ir pamats atzīt, ka apsūdzētais izciešot ar brīvības atņemšanu nesaistītu sodu, nespēs atturēties no jaunu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

[8.3] Novērtējot pirmās instances tiesas motivāciju daļā par soda noteikšanu, apelācijas instances tiesa piekrīt apelācijas protestā norādītajam, ka apsūdzētajam noteikts nesamērīgi mīksts sods, kas nespēs atturēt apsūdzēto no jaunu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas. Nosakot sodu par katru izdarīto noziedzīgu nodarījumu, pirmās instances tiesa nepietiekami novērtējusi Krimināllikuma 46. pantā paredzētos soda noteikšanas vispārīgos principus, tajā skaitā katra izdarītā noziedzīga nodarījuma raksturu, smagumu un apsūdzētā personību, tā rezultātā tiesa noteica apsūdzētajam nesamērīgu sodu, kas nav taisnīgs un nav pietiekams, lai varētu sasniegt Krimināllikuma 35. panta otrajā daļā paredzēto soda mērķi, tāpēc daļā par noteikto sodu pirmās instances tiesas spriedums neatbilst Kriminālprocesa likuma 511. un 512. pantā paredzētajām prasībām par sprieduma tiesiskumu un pamatotību. Līdz ar to pirmās instances tiesas spriedums atceļams daļā par apsūdzētajam noteikto sodu un taisāms jauns spriedums, nosakot apsūdzētajam bargāku sodu. Tāpat pirmās instances tiesas spriedums atceļams daļā par apsūdzētajam noteikto sodu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības saskaņā ar Krimināllikuma 50.

panta pirmo daļu, noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50. pantu piekto daļu, soda izciešanā ieskaitīto laiku saskaņā ar Krimināllikuma 52. panta ceturto, piekto daļu un 50. panta piekto daļu.

[9] Nosakot sodu apsūdzētajam /pers. A/ par Krimināllikuma 168.[1] pantā un 126. panta otrās daļas 7. punktā paredzētiem noziedzīgiem nodarījumiem, sodu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo daļu un galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta piekto daļu, apelācijas instances tiesa ņem vērā Krimināllikuma 46. pantā paredzētos soda noteikšanas vispārīgos principus, proti, nosakot soda veidu ņem vērā katra izdarītā noziedzīga nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, apsūdzētā personību, bet, nosakot soda mēru, ņem vērā apsūdzētā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Tāpat apelācijas instances tiesa ievēro Krimināllikuma 46. panta ceturtās daļas nosacījumus par to, ka brīvības atņemšanas sodu par mazāk smagu noziegumu piemēro, ja soda mērķis nav sasniedzams, nosakot kādu no attiecīgā panta sankcijā paredzētajiem vieglāka soda veidiem. Turklāt tiesa ievēro Krimināllikuma 35. panta otrajā daļā paredzēto soda mērķi.

[9.1] Atbilstoši Krimināllikuma 7. pantā paredzētajai noziedzīgu nodarījumu klasifikācijai, Krimināllikuma 126. panta otrās daļas 7. punktā paredzētais nodarījums klasificējams kā smags noziegums, savukārt Krimināllikuma 168.[1] pantā paredzētais nodarījums klasificējams kā mazāk smags noziegums.

[9.2] Atbilstoši Krimināllikuma 47. panta otrajai daļai par apsūdzētā atbildību mīkstinošo apstākli apelācijas instances tiesa atzīst apsūdzētā savas vainas atzīšanu un izdarītā nožēlošanu. Citus apsūdzētā atbildību mīkstinošos apstākļus pirmās instances tiesa nekonstatēja, tādus nekonstatē arī apelācijas instances tiesa.

Atbilstoši Krimināllikuma 48. panta otrās daļas 15. punktam par apsūdzētā atbildību pastiprinošo apstākli noziedzīgā nodarījumā, kas kvalificēts pēc Krimināllikuma 168.[1] panta, apelācijas instances tiesa atzīst, ka noziedzīgais nodarījums, kas saistīts ar vardarbību un tās piedraudējumu izdarīts pret personu, ar kuru noziedzīgā nodarījuma izdarītājs ir bijis pastāvīgās intīmās attiecībās.

[9.3] Par apsūdzētā personību noskaidrots, ka iepriekš sodīts, tajā skaitā ar:

- Rīgas rajona tiesas 2019. gada 30. oktobra spriedumu pēc Krimināllikuma 253. panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz 2 mēnešiem, ar probācijas uzraudzību uz 1 gadu (spriedums stājies spēkā 2019. gada 26. novembrī);
- Rīgas rajona tiesas 2020. gada 16. septembra spriedumu pēc Krimināllikuma 253. panta pirmās daļas ar īslaicīgu brīvības atņemšana uz 3 mēnešiem un probācijas uzraudzību uz 1 gadu (spriedums stājies spēkā 2020. gada 29. septembrī);
- Pierīgas prokuratūras prokurora 2023. gada 27. decembra priekšrakstu par sodu sodīts pēc Krimināllikuma 180. panta pirmās daļas ar sabiedrisko darbu uz 100 stundām (priekšraksts par sodu stājies spēkā 2024. gada 9. janvārī). No Valsts Probācijas dienesta 2025. gada 29. janvāra atbildes izriet, ka sabiedriskā darba izpilde pēc iepriekš norādītā priekšraksta par sodu nav uzsākta;
- Zemgales rajona tiesas 2025. gada 8. janvāra spriedumu pēc Krimināllikuma 180. panta pirmās daļas ar sabiedrisko darbu uz 120 stundām (spriedums stājies spēkā 2025. gada 21. janvārī).

Apelācijas instances tiesa konstatē, ka, lai arī iepriekš noteiktos sodus, proti, pirms noziedzīgiem nodarījumiem par kuriem saukts pie kriminālatbildības izskatāmajā lietā, apsūdzētais bija izcietis un sodāmība dzēsta, tomēr neilgā laikā pēc sodāmības dzēšanas 2023. gada 31. augustā apsūdzētais izdarījis jaunus noziedzīgus nodarījumus. Turklāt jau pēc noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas par kuriem /pers. A/ apsūdzēts izskatāmajā lietā, viņš 2023. gada 17. novembrī izdarīja jaunu noziedzīgu nodarījumu par kuru ar Pierīgas prokuratūras prokurora 2023. gada 27. decembra priekšrakstu par sodu atzīts par vainīgu un sodīts ar sabiedrisko darbu.

Apsūdzētā apgādībā ir nepilngadīgs bērns, strādā gadījuma darbus.

[9.4] Apelācijas instances tiesa konstatē, ka ziņas par apsūdzētā iepriekšējām sodāmībām, raksturo apsūdzētā personību, jo būdams vairākkārt sodīts un izcietis noteiktos sodus, savu attieksmi pret likuma ievērošanu nav mainījis, un turpina izdarīt jaunus noziedzīgus nodarījumus.

Vērtējot apsūdzētā personību, to, ka viņš turpina izdarīt jaunus noziedzīgus nodarījumus neskatoties uz to, ka iepriekš sodīts, apelācijas instances tiesa nekonstatē pamatu apsūdzētajam noteikt soda veidu, kas nebūtu saistīts ar brīvības atņemšanu, jo ar brīvības atņemšanu nesaistīts soda veids, t.i., probācijas uzraudzība, vai sabiedriskais darbs, vai naudas sods, acīmredzami nevarēs sekmēt Krimināllikuma 35. panta otrajā daļā paredzētā soda mērķa sasniegšanu un nespēs atturēt apsūdzēto no jaunu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

Izdarot jaunus noziedzīgus nodarījumus apsūdzētais demonstrējis to, ka sabiedrībā izciešamos sodus viņš neuztver nopietni, tāpēc sabiedrības interesēs ir apsūdzēto izolēt no tās, savukārt apsūdzētā interesēs ir laboties, un brīvības atņemšanas sods ir šo abu nosacījumu līdzsvarojošs sods. Turklāt šajā krimināllietā abu izdarīto noziedzīgu nodarījumu raksturs norāda, ka apsūdzētais ir augsta riska vardarbīga persona, jo ignorējot nolēmumu par aizsardzību pret vardarbību, viņš ieradās īpaši aizsargājamās cietušās mājoklī, kur uzsāka konfliktu un nodarīja cietušajai vidēja smaguma miesas bojājumus.

[9.5] Novērtējot katra izdarītā noziedzīga nodarījuma raksturu, smagumu, to, ka izdarīts mazāk smags un smags noziegums, novērtējot apsūdzētā personību raksturojošās ziņas, apelācijas instances tiesa atzīst, ka Krimināllikuma 35. panta otrajā daļā paredzētā soda mērķa sasniegšanai, proti, lai aizsargātu sabiedrības drošību, sodītu vainīgo personu par izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem, panāktu, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas, par katru izdarīto noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 168.[1] pantā un 126. panta otrās daļas 7. punktā, apsūdzētajam nosakāms brīvības atņemšanas sods.

Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas 2008. gada 1. jūlija kopsapulces lēmuma 15. un 16. punktā paustas rekomendācijas par to, ka atbildību pastiprinošu apstākļu esība ir pamats bargāka soda piemērošanai salīdzinājumā ar sodu, kāds būtu piespriežams, šādus apstākļus nekonstatējot, un šādu apstākļu pastāvēšana pati par sevi liedz tiesai noteikt panta sankcijā paredzēto minimālo sodu.

Nosakot soda mēru par katru izdarīto noziedzīgu nodarījumu, apelācijas instances tiesa ņem vērā, ka noziedzīgos nodarījumos, kas kvalificēti pēc Krimināllikuma 168.[1] panta un 126. panta otrās daļas 7. punkta, konstatēts viens apsūdzētā atbildību mīkstinošs apstāklis, bet noziedzīgā nodarījumā, kas kvalificēts pēc Krimināllikuma 168.[1] panta konstatēts viens atbildību pastiprinošs apstāklis.

[9.6] Krimināllikuma pārejas noteikumu 34. punkts noteic, ka šā likuma regulējums par soda noteikšanu par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem un pēc vairākiem spriedumiem, kas bija spēkā līdz 2024. gada 31. decembrim, ir piemērojams attiecībā uz personām, kuras noziedzīgus nodarījumus izdarījušas līdz 2024. gada 31. decembrim.

Ievērojot Krimināllikuma pārejas noteikumos noteikto, apelācijas instances tiesa sodu apsūdzētajam pēc noziedzīgo nodarījumu kopības un pēc vairākiem spriedumiem nosaka ievērojot likuma regulējumu, kas bija spēkā līdz 2024. gada 31. decembrim.

[9.7] Ievērojot to, ka apsūdzētais izdarīja divus noziedzīgus nodarījumus, viņam nosakāms sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo, trešo daļu noteiktos sodus daļēji saskaitot. Tiesa uzskata, ka sodu daļējas saskaitīšanas princips būs samērīgs un atbilstošs.

[9.8] Noskaidrots, ka ar Pierīgas prokuratūras 2023. gada 27. decembra prokurora priekšrakstu par sodu apsūdzētais sodīts ar sabiedrisko darbu

uz 100 stundām, priekšraksts par sodu stājies spēkā 2024. gada 9. janvārī, tāpēc ir pamats apsūdzētajam noteikt galīgo sodu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta piekto daļu, noteiktajam sodam pilnībā pieskaitāms sods pēc Pierīgas prokuratūras 2023. gada 27. decembra prokurora priekšraksta par sodu.

[9.9] Atbilstoši Krimināllikuma 52. panta ceturtajai un piektajai daļai brīvības atņemšanas soda termiņā ieskaitāms aizturēšanas laiks no 2023. gada 17. novembra līdz 2023. gada 18. novembrim, kas atbilst vienai brīvības atņemšanas dienai.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52. panta 2.[1] daļu sods – sabiedriskais darbs izpildāms patstāvīgi pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas.

Ievērojot to, ka nav uzsākts izpildīt sodu – sabiedriskais darbs, kas noteikts ar Pierīgas prokuratūras 2023. gada 27. decembra prokurora priekšrakstu par sodu, nav pamata soda ieskaitīšanai pēc iepriekš norādītā prokurora priekšraksta par sodu.

Apelācijas instances tiesa uzskata, ka apsūdzētajam nosakāmais sods par katru izdarīto noziedzīgo nodarījumu, sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, kā arī galīgais sods pēc spriedumu kopības būs samērīgs un taisnīgs, kā arī pietiekams Krimināllikuma 35. panta otrajā daļā paredzētā soda mērķa sasniegšanai.

[10] Vienlaikus novērtējot krimināllietas virzību, apelācijas instances tiesa konstatē, ka šajā lietā nav bijuši ilgstoši neattaisnoti bezdarbības periodi. Pēc lietas saņemšanas tiesā tā iztiesāta kopumā bez neattaisnotas novilcināšanas, līdz ar to lietā nav pieļauts Kriminālprocesa likuma 14. panta pārkāpums un apsūdzētā tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā nav pārkāptas, tāpēc arī nav pamata Krimināllikuma 49.[1] panta nosacījumu piemērošanai pie soda noteikšanas.

[11] Apelācijas instances tiesa konstatē, ka ar pirmās instances tiesas spriedumu apsūdzētajam atstāti negrozīti piemērotie drošības līdzekļi – nodošana policijas uzraudzībā un aizliegums tuvoties noteiktai personai un vietai. Apelācijas protestā nav lūgts piemērot apsūdzētajam vairāk ierobežojošu drošības līdzekli, no Valsts policijas /vieta/ reģiona pārvaldes /vieta/ iecirkņa sniegtām ziņām izriet, ka apsūdzētais vienu reizi 2024.gada 15. augustā nav atradies savā dzīvesvietā. Novērtējot ziņas, kas attiecas uz apsūdzētajam piemērotajiem drošības līdzekļiem, apelācijas instances tiesa nav konstatējusi pietiekamu pamatu tam, lai šajā kriminālprocesa stadijā varētu grozīt apsūdzētajam piemērotos drošības līdzekļus uz vairāk ierobežojošu drošības līdzekli.

[12] Vienlaikus apelācijas instances tiesa konstatē, ka Zemgales apgabaltiesā 2024. gada 6. septembrī saņemts Tiesu administrācijas 2024. gada 12. aprīļa lēmums Nr./numurs/ "Par valsts kompensāciju", ar kuru cietušajai /pers. B/ 2024. gada 24. aprīlī

izmaksāta valsts kompensācija 1550 *euro*.

Apelācijas instances tiesa piekrīt prokurores rakstveida viedoklī norādītajam, ka šajā krimināllietā nav pamata piedzīt no apsūdzētā par labu valstij cietušajai izmaksāto valsts kompensāciju.

No Kriminālprocesa likuma 351. panta pirmajā daļā paredzētā tiesiskā regulējuma izriet, ka pieteikumu par radītā kaitējuma kompensāciju var iesniegt līdz tiesas izmeklēšanas uzsākšanai pirmās instances tiesā, savukārt Kriminālprocesa likuma 456. panta trešā daļa noteic, ka prokurors var pieteikt un uzturēt pieteikumu par kompensācijas piedziņu valsts vai pašvaldības interesēs.

Noskaidrots, ka krimināllieta nodota tiesai 2024. gada 22. janvārī un tiesas izmeklēšana pirmās instances tiesā uzsākta 2024. gada 8. februārī, t.i., pirms Tiesu administrācija izmaksāja cietušajai valsts kompensāciju. Likums neparedz izņēmumus prokuroram pieteikt kaitējuma kompensāciju valsts interesēs, neievērojot Kriminālprocesa likuma 351. panta pirmajā daļā noteikto regulējumu, tāpēc apelācijas instances tiesa secina, ka konkrētajā gadījumā cietušajai izmaksātā valsts kompensācija krimināllietā nav piedzenama no apsūdzētā.

Atbilstoši likuma "Par valsts kompensāciju cietušajiem" 19. pantā paredzētajam regulējumam, Tiesu administrācijai ir paredzētas tiesības administratīvā procesa ietvaros lemt jautājumu par valsts izmaksātās kompensācijas piedziņu no apsūdzētā.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 563. panta 1.[1] daļas 2. punktu Zemgales apgabaltiesa

nosprieda

atcelt Zemgales rajona tiesas 2024. gada 8. februāra spriedumu daļā par /pers. A/ noteikto sodu par noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, kas paredzēti Krimināllikuma 168.[1] pantā un 126. panta otrās daļas 7. punktā, noteikto sodu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo daļu, noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta piekto daļu, soda izciešanā ieskaitīto laiku saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta piekto daļu un 52. panta ceturto un piekto daļu.

Sodīt /pers. A/ par noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 168.[1] pantā ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu 2 mēnešiem.

Sodīt /pers. A/ par noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 126. panta otrās daļas 7. punktā ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo, trešo daļu sodu noteikt pēc noziedzīgo nodarījumu kopības daļēji saskaitot noteiktos sodus – brīvības atņemšana uz 2 gadiem 7 mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta piekto daļu par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem noteiktajam sodam pilnīgi pieskaitīt sodu, kas noteikts ar Pierīgas prokuratūras 2023. gada 27. decembra prokurora priekšrakstu par sodu un galīgo sodu noteikt – brīvības atņemšanu uz 2 gadiem 7 mēnešiem un sabiedrisko darbu uz 100 stundām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52. panta piekto daļu soda laikā ieskaitīt aizturēšanā pavadīto laiku no 2023. gada 17. novembra līdz 2023. gada 18. novembrim, kas atbilst vienai brīvības atņemšanas dienai.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52. panta 2.[1] daļu sodu – sabiedriskais darbs – izpildīt patstāvīgi pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas.

Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Spriedums nav pārsūdzams.

Spriedums pieejams 2025. gada 6. februārī.

Tiesnesis referents R. Rinčs

Tiesneši I. Putra